

Zkvalitňování výuky chemie a biologie na GJO reg. č. CZ.1.07/1.1.26/01.0034

Pracovní list č.: 82
Klíčová aktivita: 04
Cílová skupina: žáci kvarty
Autor: Mgr. Tomáš Pospíšil

Téma: PŘÍRODA JESENÍKŮ

Co se naučíme:

- během exkurze na Rejvíz a do Jeseníku se seznámíme se základními charakteristikami okolní přírody a chráněným územím Jeseníků
- porovnat tyto charakteristiky s CHKO Litovelské Pomoraví
- představíme si NPR Rejvíz

Obr. 1 Pohled na Jeseníky

Zdroje informací:

[online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z:
<http://www.navstivtejeseniky.cz/vice-o-jesenikach/priroda>

[online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z:
<http://www.ejeseniky.com/turistika/naucne-stezky/rejviz>

obrázky:

Obr. 1 Jesenický [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hrub%C3%BD_Jesen%C3%ADk,_pohled_z_Uhl%C3%AD%C5%99sk%C3%A9ho_vrchu.jpg

Obr. 2 Zvonek jesenický [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Campanula_gelida.JPG

Obr. 3 Chrástal polní [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z:
[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Corncrake_\(Crex_crex\).jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Corncrake_(Crex_crex).jpg)

Obr. 4 Kamzík [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z:
http://www.vaclavsojka.cz/image.php?id_foto=313

Obr. 5 Bobr [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z:
<http://leccos.com/index.php/clanky/bobr>

Obr. 6 Rašeliník [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z:
<http://leccos.com/index.php/clanky/raselinik>

JMÉNO:

TŘÍDA:

DATUM:

CHARAKTERISTIKY PŘÍRODY JESENÍKŮ

Doplňte text

Geologie a geomorfologie

Geologické stáří hornin Jeseníků je z prvohorní, hlavní vliv mělo
vrásnění. Další dotváření charakteru Jeseníků proběhlo v období....., kdy
vertikální tlaky způsobily rozlámání hornin a jejich zdvihy nebo poklesy. Jeseníky tak
patří z horotvorného hlediska mezi pohoří. Ve čtvrtohorách se v
nejvyšších partiích nacházel horský zvětráváním došlo
k odhalení odolných hornin a vznikly Petrovy kameny, Kepník a také
....., na které narazíme na naší trase.

Flóra

Lesní společenstva nižších poloh tvoří
pro vyšší polohy jsou typické klimaxové
Nad hranicí lesa nalezneme také nepůvodní borovici
..... . Bohužel na mnoha místech byly tyto přirozené
porosty nahrazeny kulturními Nad horní
hranicí lesa jsou vyvinuty alpské Jesenické
..... zvonek jesenický a lipnici jesenickou se
vyskytují pouze na Petrových kamenech v NPR Praděd.
Mokřady jsou zastoupeny především rašeliništi
vrchovištního typu a to NPR Rejvíz a PR Vidnavské
mokřiny.

Obr. 2 Zvonek jesenický

Fauna

Zástupce jesenické fauny zařadte do úrovně tříd nebo řádů

Obr. 3 Chřástal polní, chráněný
v rámci Natura 2000

kamzík horský
.....
čáp černý
.....
linduška horská
.....
šídlo rašelinné
.....
rak říční
.....
skorec vodní
.....

výr velký
.....
tetřev hlušec
.....
okáč horský
.....
střevlík lesní
.....
mihule potoční
.....
vrápenec malý
.....

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Porovnejte CHKO Jeseníky s Litovelským Pomoravím

	Jeseníky	Litovelské Pomoraví
symbolický živočich	Obr. 4 	Obr. 5
rozloha:		
rok založení:		
druhy lesa:		
dominantní druhy luk:		
charakteristické byliny		
ptáci chránění v rámci NATURA 2000		
typičtí živočichové:		
příklady maloplošných chráněných území		

NPR Rejvíz

Odpovězte na otázky

Jaké je systematické zařazení rašelíníku?

Jakou půdní reakci má rašeliniště (ph)?

Vysvětlete co jsou
bulvy:

šlenky:

lagg:

Jak se nazývá zdejší druh mokřadní borovice?

Jaké druh masožravé rostliny zde roste?

Co je to glaciální relikt a uveďte 2 příklady z Rejvízu?

Obr. 6
Rašelíník

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení

Geologické stáří hornin Jeseníků je z prvohorní, hlavní vliv mělo **hercynské** vrásnění. Další dotváření charakteru Jeseníků proběhlo v období **třetihor**, kdy vertikální tlaky způsobily rozlámání hornin a jejich zdvihy nebo poklesy. Jeseníky tak patří z horotvorného hlediska mezi **kerná** pohoří. Ve čtvrtohorách se v nejvyšších partiích nacházel horský **ledovec**. **Mrazovým** zvětváváním došlo k odhalení odolných hornin a vznikly Petrovy kameny, Keprník a také **Čertovy kameny**, na které narazíme na naší trase.

Flóra

Lesní společenstva nižších poloh tvoří **bučiny**, pro vyšší polohy jsou typické klimaxové **smrčiny**. Nad hranicí lesa nalezneme také nepůvodní borovici **kleč**. Bohužel na mnoha místech byly tyto přirozené porosty nahrazeny kulturními **smrčinami**. Nad horní hranicí lesa jsou vyvinuty alpské **louky**. Jesenické **endemity** zvonek jesenický a lipnici jesenickou se vyskytují pouze na Petrových kamenech v NPR Praděd. Mokřady jsou zastoupeny především rašeliništi vrchovištního typu a to NPR Rejvíz a PR Vidnavské mokřiny.

Fauna

kamzík horský - **savci, sudokopytník**

čáp černý - **ptáci, brodiví**

linduška horská - **ptáci, pěvci**

šídlo rašelinné - **hmyz, vážky**

rak říční - **členovci, koryši**

skorec vodní - **ptáci, pěvci**

výr velký - **ptáci, sovy**

tetřev hlušec - **ptáci, hrabaví**

okáč horský - **hmyz, motýli**

střevlík lesní - **hmyz, brouci**

mihule potoční - **kruhoústí, mihule**

vrápenec malý - **savci, netopýři**

	Jeseníky	Litovelské Pomoraví
rozloha:	744 km ²	
rok založení:	1969	
druhy lesa:	smrčiny, bučiny	doubravy, lužní lesy
dominantní druhy luk:	alpské	mokřadní
charakteristické byliny	metlička křivolaká, kostřava nízká, devětsil lékařský, rašelíník	kosatec sibiřský, bledule jarní, medvědí česnek, dymnivka dutá atd
ptáci chránění v rámci NATURA 2000	chřástal polní	lejsek bělokříký, strakapoud prostřední, ledňáček říční
typičtí živočichové:	kamzík horský, linduška horská, skorec vodní, čáp černý, tetřev hlušec	bobr evropský, žabronožka sněžní, listonoh jarní, komár pisklavý
příklady maloplošných chráněných území	NPR Praděd, NPR Šerák - Keprník, NPR Rejvíz	NPR Ramena řeky Moravy, NPR Vrapač, NPP Třesín

Rejvíz

Jaké je systematické zařazení rašeliničku? **mechy, vlastní mechy**

Jakou půdní reakci má rašeliniště (pH)? **kyselou**

Vysvětlíte co jsou bulvy - **vyvýšeniny**, šlenky - **sníženiny**, lagg - **zamokřený okraj**

Jak se nazývá zdejší druh mokřadní borovice? **blatka**

Jaké druh masožravé rostliny zde roste? **rosnatka okrouhlolistá**

Co je to glaciální relikv a uveďte 2 příklady z Rejvízu? Pozůstatky bioty široce rozšířené v dobách ledových, které našli vhodné podmínky na omezených stanovištích př. žluťasek borůvkový, šídlo rašelinné